

Klinisch pad

diabetes mellitus type 2

Diabetologie

UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS ANTWERPEN

Beste patiënt,

Welkom op de dienst diabetologie van het UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS ANTWERPEN.

Diabetes type 2 is een chronische en complexe ziekte die een strikte opvolging vereist. Op termijn leidt diabetes mogelijk nog tot belangrijke complicaties. Regelmatige controle ter opsporing van beginnende afwijkingen is dus van cruciaal belang.

Wat is diabetes mellitus type 2?

Diabetes mellitus is een chronische aandoening die zich uit in een verhoogde bloedsuiker (hyperglycemie). Dit wordt veroorzaakt door onvoldoende productie en/of werking van het pancreashormoon, insuline genaamd.

Insuline is een hormoon van de *bètacellen van de eilandjes van Langerhans* dat aangemaakt wordt door de pancreas (alvleesklier). Het zorgt ervoor dat suikers uit de voeding in de cellen worden opgenomen als brandstof voor het lichaam. Zo verlaagt insuline het bloedsuikergehalte.

Diabetes type 2 is de meest voorkomende vorm van diabetes (ongeveer 85%) en ontstaat meestal na de leeftijd van 40 jaar, maar soms ook vroeger. Het merendeel van de patiënten vertoont overgewicht of zwaarlijvigheid, maar erfelijke aanleg speelt ook een rol.

Diabetes type 2 is een chronische aandoening die ontstaat wanneer:

- er een insulinegebrek optreedt in het lichaam
- het lichaam ongevoelig wordt voor insulinewerking (insulineresistentie)
- of door een combinatie van beide factoren

Met deze brochure willen we u optimaal voorbereiden op uw jaarlijkse controle. Deze *jaaronderzoeken of jaarbilan* worden gegroepeerd op één dag en gaan door op de raadpleging diabetologie (volg route 114). Jaaronderzoeken helpen vroegtijdige verwickelingen op te sporen zodat de arts tijdig de nodige stappen kan ondernemen.

Welke verwickelingen kunnen zich voordoen?

- aantasting van de nieren
- aantasting van de ogen
- aantasting van de zenuwgeleiding
- aantasting van de kleine en grote bloedvaten
- erectiestoornissen
- diabetes voetletsels

Om verwickelingen te voorkomen is een goede suiker-, cholesterol-, bloeddruk- en gewichtregeling nodig.

Als blijkt dat bij patiënten met diabetes type 2, onder behandeling met tabletten en/of insuline, de diabetesregeling te wensen overlaat of als ze een ongunstige, snelle evolutie van diabetesverwikkelingen vertonen, kan de arts beslissen tot een opname. Deze opname verloopt volgens het opgesteld klinisch pad diabetes mellitus type 2.

Wat is een klinisch pad?

Een klinisch pad is een verzameling van methoden en hulpmiddelen waarbij een multidisciplinair en interprofessioneel team op elkaar afgestemd wordt. De leden van deze unit maken taakafspraken voor een specifieke patiëntenpopulatie, in dit geval personen met diabetes. Het is de concretisering van een zorgprogramma met als doel de kwaliteit en efficiëntie in de zorgverlening te verzekeren.

Jaaronderzoeken (raadpleging diabetologie)

Verloop

Hieronder volgt een opsomming en korte beschrijving van de jaaronderzoeken. De arts beslist welke onderzoeken er dienen te gebeuren.

- nuchtere bloedafname
- glycemie dagcurve: meting van glucose in het bloed
- urinecollectie: gedurende 24 uur urine verzamelen in een urinereciënt
- oogonderzoek of oogfundus: een onderzoek van de bloedvaten ter hoogte van het netvlies
- elektromyografie of EMG: het meten van de zenuwgeleiding en spieractiviteit
- doppler onderste ledematen: nagaan van de doorgankelijkheid van de bloedvaten
- duplex halsvaten: nagaan van de stuwings in de bloedvaten
- elektrocardiogram of ECG: een grafische weergave van de elektrische activiteit van de hartspier
- cyclo-ergometrie: fietsproef, het hart wordt bestudeerd bij een intensieve inspanning
- podoloog: vroegtijdig opsporen van voetletsels

Multidisciplinair advies

Kunt u krijgen van:

- de diëtiste
- diabetes-educator (gesprek)
- (indien vereist) de diabetes-conventie

Dagindeling jaaronderzoeken

U krijgt een uitnodiging toegestuurd met de dagplanning en exacte timing van de onderzoeken. Deze planning wordt zo strikt mogelijk gerespecteerd. Soms kan een onderzoek uitlopen waardoor een volgend onderzoek niet op het geplande uur kan doorgaan. Wij danken u alvast voor uw begrip.

Indien u zich moeilijk kunt verplaatsen, breng dan best een begeleider mee die u naar de verschillende onderzoeken kan vervoeren.

Als u het Nederlands niet machtig bent, zorg dan voor een begeleider/vertaler zodat de onderzoeken vlot kunnen verlopen.

U meldt zich 's morgens nuchter aan de balie van de raadpleging diabetologie (volg route 114). *Nuchter betekent dat u vanaf 21.00 uur de avond voor de onderzoeken:*

- niet meer mag eten en drinken
- uw ochtendmedicatie niet mag innemen
- uw insuline nog niet mag inspuiten

Wat meebrengen?

- uw UZA-kaart (indien u er geen heeft, dient u zich aan te bieden bij 'centrale inschrijvingen' in de inkomhal)
- identiteitskaart
- SIS-kaart
- dagplanning van de onderzoeken
- 24 uur urinecollectie
- uw medicatie voor die dag, inclusief insuline
- diabetespas
- educatiemap
- ontbijt
- glucosemeter indien u die bezit. Wij vragen u om tijdens de bloedafname een vingerprik te doen met als doel de juistheid van uw glucosemeter te controleren en de waarden te vergelijken met de labowaarde. De afwijking tussen beide mag immers niet meer dan tien tot vijftien procent bedragen.

Na de bloedafname in nuchtere toestand neemt u uw ochtendmedicatie in. Indien u insuline injecteert, dient deze ook ingespoten te worden.

U mag uw ontbijt meebrengen. U kunt ook vanaf 8.30u mits betaling ontbijten in het cafetaria. U kunt ook terecht in het restaurant, maar bestel uw ontbijt wel vooraf aan de balie van de raadpleging diabetologie. Een middagmaal kunt u eveneens verkrijgen in het cafetaria of restaurant.

Raadpleging

Datum en uur van de raadpleging staan onderaan in de dagplanning vermeld. U meldt zich aan de balie van de raadpleging diabetologie met uw SIS- en UZA-kaart. Nadat u ingeschreven bent, gaat u naar de verpleging. Hier wordt uw bloeddruk gecontroleerd en de waarden van uw glucosemeter uitgeprint. Daarna wacht u in de wachtzaal tot de arts u oproept. Na de raadpleging worden de nodige afspraken gemaakt.

Bij opname (verpleegafdeling A1diabetologie)

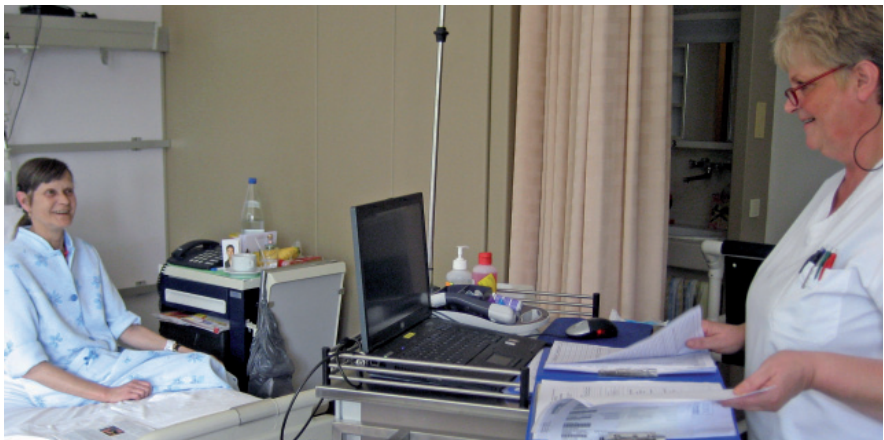
Indien de arts beslist u voor een langere periode te volgen, komt u terecht op de verpleegafdeling A1 diabetologie. (volg route 74).

Profiel afdeling

Verpleegafdeling A1 beschikt over zes eenpersoonskamers, acht tweepersoonskamers en twee vierpersoonskamers. Er wordt altijd, in de mate van het mogelijke, rekening gehouden met uw kamerkeuze. Maar soms is dat onmogelijk. Dan komt uw naam op een wachtlijst tot de kamer van uw keuze vrij is.

Bij opname

In overleg met uw behandelende arts wordt een opname geregeld. Om deze zo vlot mogelijk te laten verlopen, wordt alles voorbereid. In samenspraak met uw arts worden datum en uur van opname gekozen, samen met uw kamerkeuze. Uw arts onderneemt meteen de nodige stappen om de verpleegafdeling te verwittigen en stelt een behandelingsplan of klinisch pad diabetes mellitus type 2 samen. Overleg samen met uw arts of er bijzondere richtlijnen in acht genomen moeten worden. Anders volgt u best de richtlijnen die in deze brochure staan.

Wat meebrengen bij opname?

Meebrengen bij inschrijving:

- identiteitskaart
- SIS- en UZA-kaart
- formulieren voor de ziekte- en/of werkverzekering

Meebrengen voor de afdeling:

- thuismedicatie voor de eerste dagen, inclusief insuline
- uw medicatiefiche (indien in bezit)
- het ingevulde anamneseformulier dat u verkreeg op de raadpleging diabetologie
- diabetespas
- toiletgerief, nachtkledij, gemakkelijke kledij, pantoffels
- eventueel uw bloedglucosemeter

Waardevolle stukken zoals juwelen, portefeuille, geld en dure (elektrische) apparatuur laat u best thuis! U kunt deze ook in bewaring geven bij opname of opbergen in uw persoonlijke kluis. Het UZA is niet aansprakelijk voor diefstal of verlies.

Uit veiligheidsoverwegingen verplicht het UZA alle patiënten een identificatie-armbandje te dragen vanaf de opname. Draag er dus zorg voor.

Er geldt een absoluut rook- en gsmverbod in het UZA. GSM's kunnen immers voor technische storingen zorgen bij elektronische apparatuur.

U kunt een internetaansluiting bekomen op uw kamer. Een aanvraag voor internetgebruik doet u op een van de volgende manieren:

- bij opname, op de opnamedienst
- persoonlijk aan de kassa in de inkomhal
- telefonisch aan de opnamedienst op het nummer 3103

De kostprijs voor surfen met eigen laptop bedraagt 4,00 euro per dag; de kostprijs voor surfen met een ter beschikking gestelde pc bedraagt 10,00 euro per dag.

Tijdens uw verblijf

Artsen

Er komt dagelijks een specialist in opleiding (GSO) bij u langs, regelmatig vergezeld van een specialist diabetologie. Iedere woensdagvoormiddag vergaderen de artsen. Indien u tussendoor nog vragen heeft, kunt u zich richten tot het artslokaal vooraan op de verpleegafdeling. Dit tussen 14 en 16 uur op weekdays.

Bezoeken

maandag tot vrijdag 16.00 tot 20.00u

weekend en feestdagen 14.00 tot 20.00u

In het kader van de onderzoeken en de rust van de patiënt vragen wij de bezoeken te respecteren. Ook voor éénpersoonkamers.

In overleg met de verantwoordelijke verpleegkundige kunnen uitzonderingen op de bezoeken gemaakt worden.

Gelieve de stilte vanaf 22.00 uur te respecteren.

TV-infokanaal

Voor meer informatie over de verpleegafdeling A1, kunt u ook kijken naar 'tv-kanaal 30'

Stappenplan klinisch pad diabetes type 2

- opname: zondagavond tussen 18 en 19 uur
- om 20 uur krijgt u een katheter in de arm geplaatst om te starten met een insuline-infuus, de hoeveelheid wordt bepaald door de arts
- een infuus loopt altijd over een duur van 12 uur: van 20.00 tot 8.00u en van 8.00 tot 20.00u
- op regelmatige tijdstippen wordt uw bloedsuiker gecontroleerd: minimaal vijf maal per dag, telkens voor de maaltijd, voor het slapengaan en eenmaal 's nachts om drie uur
- tijdens een *Radcliffe therapie* worden zeven maaltijden voorzien, telkens van 200 kcal/keer, om 8.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00 en 20.00 uur. Het is belangrijk *niets* tussendoor te eten

Radcliffe therapie is een intraveneus infuus met snelwerkende insuline in combinatie met een hypocalorisch en pancreassparend dieet. Het heeft als doel de verhoogde bloedsuiker zo snel mogelijk te normaliseren en zo de insuline-producerende cellen tot rust te brengen. Op die manier kunnen ze hun functie (gedeeltelijk) hernemen.

- deze infuustherapie duurt tot en met woensdag, dus gedurende een drietal dagen, nadien wordt gestart met tabletten en/of insuline op advies van uw specialist
- er kunnen jaaronderzoeken plaatsvinden op donderdag en vrijdag
- de verantwoordelijke verpleegkundige zal 's avonds met u de geplande onderzoeken overlopen en u eventuele richtlijnen geven, zoals nuchter blijven
- uw bloedsuiker wordt regelmatig gecontroleerd om uw therapie zo optimaal mogelijk te maken
- terwijl het behandelingsplan loopt zullen de diëtiste en diabeteseducator bij u langs komen in het kader van de educatie
- voor de voetcontrole plannen we een raadpleging bij de podoloog
- indien u meer dan twee keer per dag insuline zou spuiten, komt u in aanmerking voor de 'diabetesconventie', die u van materiaal voorziet om uw bloedsuiker te controleren

Naar huis

Wanneer het behandelingsplan uitgevoerd is, bent u klaar om het UZA te verlaten. Er worden controleafspraken voor u geregeld en de arts geeft u een beknopt medisch verslag mee, bestemd voor uw huisarts. Wanneer de verpleegkundige uw ontslagbrief krijgt, wordt een verpleegkundig verslag gemaakt. Vervolgens overloopt de verpleegkundige alles grondig met u, wat betreft medicatie en verdere opvolging. Daarna mag u vertrekken.

Mocht u nog vragen hebben, kunt u deze nog stellen.

Het ontslag situeert zich vanaf 16 uur.

Bespreek uw ontslag tijdig met uw naaste omgeving. Op die manier kan er tijdig voor vervoer, thuisopvang of begeleiding gezorgd worden.

Nog vragen?

Indien u na het lezen van deze brochure nog vragen heeft, neem dan telefonisch contact met de raadpleging diabetologie op 03 821 32 75 of met verpleegafdeling A1 op 03 821 50 00. De raadpleging diabetologie is steeds bereikbaar op weekdagen van 8.00 tot 16.00 uur

*Met dank aan
artsen
hoofdverpleegkundige en het verpleegkundig team A1
raadpleging diabetologie
diabetes educatoren en conventieteam
diëtiste
patiëntenbegeleiding*

UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS ANTWERPEN

UZA
kennis / ervaring / zorg

Wilrijkstraat 10
2650 Edegem
Tel. (algemeen): 03 821 30 00
Fax (algemeen): 03 829 05 20
www.uza.be